ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας,
Έρευνας και Θρησκευμάτων
ΠΕΡΙΦ/ΚΗ Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ & Β/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠ/ΣΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

1ο ΛΥΚΕΙΟ ΒΟΛΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ 1Ο

Πολυώνυμα

Το

17ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

περιλαμβάνει

- ΒΑΣΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ
- ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
- ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Μονώνυμο Κάθε παράσταση της μορφής:

$$\alpha x^{\nu} \quad \text{με } \alpha \in \ \ , \nu \in$$

Πολυώνυμο Κάθε παράσταση της μορφής:

$$\alpha_{\nu} x^{\nu} + \alpha_{\nu-1} x^{\nu-1} + \ldots + \alpha_1 x + \alpha_0$$

με $\alpha_{\nu}, \alpha_{\nu-1}, \ldots , \alpha_1, \alpha_0 \in$, $\nu \in$

Όροι του πολυωνύμου ονομάζονται τα μονώνυμα

$\alpha_{\nu} x^{\nu}$, $\alpha_{\nu-1} x^{\nu-1}$, … , $\alpha_1 x$, α_0

Σταθερός όρος του πολυωνύμου ονομάζεται ο όρος: α_0 .

Συντελεστές του πολυωνύμου ονομάζονται οι πραγματικοί αριθμοί

α_{ν}, $\alpha_{\nu-1}$, … , α_1, α_0

Βαθμός πολυωνύμου καλείται ο μέγιστος εκθέτης των μη μηδενικών όρων του.

Σταθερό πολυώνυμο ονομάζεται κάθε πραγματικός αριθμός α.
Επειδή $\alpha = \alpha \cdot x^0$ τότε, προφανώς, κάθε σταθερό πολυώνυμο θα είναι **μηδενικού βαθμού**.

Μηδενικό πολυώνυμο ονομάζεται το σταθερό πολυώνυμο **Ο**. Δεν ορίζεται βαθμός για το μηδενικό πολυώνυμο.

Συμβολισμός Τα πολυώνυμα συμβολίζονται συνήθως με

P(x), **Q(x)**, κλπ.

2. Ίσα πολυώνυμα

Δύο πολυώνυμα P(x) και Q(x) με:

$$\mathbf{P(x) = \alpha_\nu x^\nu + \alpha_{\nu-1} x^{\nu-1} + \ldots + \alpha_1 x + \alpha_0}$$

$$\mathbf{Q(x) = \beta_\mu x^\mu + \beta_{\mu-1} x^{\mu-1} + \ldots + \beta_1 x + \beta_0}$$ με $\nu \geq \mu$

θα λέγονται ίσα αν οι αντίστοιχοι συντελεστές τους είναι ίσοι, δηλαδή αν ισχύει:

$$\boxed{\begin{array}{rcl} \alpha_\mu & = & \beta_\mu \\ \alpha_{\mu-1} & = & \beta_{\mu-1} \\ & \ldots & \\ \beta_1 & = & \beta_1 \\ \alpha_0 & = & \beta_0 \end{array}}$$

και $\boxed{\alpha_{\mu+1} = \alpha_{\mu+2} = \ldots = \alpha_{\nu-1} = \alpha_\nu = 0}$

Με πιο απλά λόγια ;!

Τελικά, λέμε ότι δύο πολυώνυμα είναι ίσα αν:

(α) είναι του ίδιου βαθμού και

(β) έχουν ίσους τους αντίστοιχους συντελεστές.

Λέμε επίσης: αντί για τη φράση «αντίστοιχοι συντελεστές» τη φράση «συντελεστές ομοιοβάθμιων όρων».

3. Μηδενικό πολυώνυμο

Από τα προηγούμενα, συμπεραίνουμε εύκολα ότι ένα πολυώνυμο

$$\mathbf{P(x) = \alpha_\nu x^\nu + \alpha_{\nu-1} x^{\nu-1} + \ldots + \alpha_1 x + \alpha_0}$$

θα είναι ίσο με το μηδενικό πολυώνυμο αν όλοι οι συντελεστές του είναι ίσοι με το μηδέν, δηλαδή αν ισχύει:

$$\boxed{\alpha_\nu = \alpha_{\nu-1} = \ldots = \alpha_1 = \alpha_0 = 0}$$

4. Αριθμητική τιμή πολυωνύμου

Αριθμητική τιμή ή απλά **τιμή** ενός πολυωνύμου για x = ρ, όπου ρ ένας πραγματικός αριθμός, καλείται ο αριθμός που προκύπτει αν θέσουμε όπου x τον αριθμό ρ και εκτελέσουμε τις πράξεις. Η τιμή αυτή συμβολίζεται ως **P(ρ)**. Δηλαδή:

$$\mathbf{P(\rho) = \alpha_\nu \rho^\nu + \alpha_{\nu-1} \rho^{\nu-1} + \ldots + \alpha_1 \rho + \alpha_0}$$

Ρίζα ενός πολυωνύμου θα λέγεται ένας πραγματικός αριθμός ρ, εάν ισχύει:

$$\mathbf{P(\rho) = 0}$$

Παρατήρηση …
Είναι φανερό ότι ένα σταθερό πολυώνυμο θα έχει πάντα την ίδια τιμή, ανεξαρτήτως των τιμών που παίρνει το x.

5. Πράξεις μεταξύ πολυωνύμων

Πρόσθεση & Αφαίρεση

Γίνονται κατά τα γνωστά με απαλοιφή παρενθέσεων και αναγωγή ομοίων όρων.

Βαθμός αθροίσματος

Ο βαθμός του αθροίσματος δύο πολυωνύμων είναι ίσος ή μικρότερος από το μέγιστο βαθμό των δύο πολυωνύμων.

Εκτός κι αν το άθροισμά τους είναι το μηδενικό πολυώνυμο, οπότε δεν ορίζεται βαθμός.

Πολλαπλασιασμός

Γίνεται με τη βοήθεια της γνωστής επιμεριστικής ιδιότητας.

Βαθμός γινομένου

Ο βαθμός του γινομένου δύο πολυωνύμων είναι ίσος με το άθροισμα των βαθμών των δύο πολυωνύμων.

1. Βασικές γνώσεις

1. Δίνονται τα πολυώνυμα: $P(x) = x^3 - 2x$, $Q(x) = x^2 - 3x - 1$. Να βρεθούν:

α. $P(x) + Q(x)$

β. $P(x) - Q(x)$

γ. $P(x) \cdot Q(x)$

2. Να βρεθεί η τιμή του $\lambda \in$ για την οποία το πολυώνυμο:

$P(x) = (\lambda + 2)\, x^3 - (\lambda^2 + \lambda - 2)\, x + \lambda^2 - 4$

να είναι το μηδενικό πολυώνυμο.

3. Αν $\alpha^3 + \beta^3 + \gamma^3 = 3\alpha\beta\gamma$ και $\alpha + \beta + \gamma \neq 0$, δείξτε ότι το πολυώνυμο:

$P(x) = (\alpha - \beta)\, x^2 + (\beta - \gamma)\, x + \gamma - \alpha$

είναι το μηδενικό πολυώνυμο.

4. Να δειχθεί ότι το πολυώνυμο: $P(x) = (\kappa - 2)\, x^2 + (2\lambda + 6)\, x + \kappa + \lambda - 3$ είναι διάφορο του μηδενικού.

5. Να βρεθεί για ποιες τιμές των κ, λ, μ είναι ίσα τα πολυώνυμα:

$P(x) = \lambda\, x^2 - (\lambda - \kappa)\, x + \mu - 2\lambda$

$Q(x) = (\mu - \lambda)\, x^2 + 4x + \kappa + \lambda$.

6. Να προσδιοριστεί ο $\alpha \in$ ώστε το πολυώνυμο:

$P(x) = 9x^3 - 3x^2 + 8x - 27$

να παίρνει τη μορφή:

$\alpha\, (x^3 + x) - 3x^2 + (x - 3)(x^2 + 3x + 9)$.

7. Να βρεθεί πολυώνυμο Κ(x), ώστε το τετράγωνό του να ισούται με:

$P(x) = x^4 + 2x^3 - 3x^2 - 4x + 4$.

8. Να δειχθεί ότι για κάθε $\kappa \in$ το πολυώνυμο:

$P(x) = (\kappa - 1)\, x^5 + (3\kappa^2 + 2)\, x^3 + \kappa\, x$

δεν έχει ρίζα το $\frac{1}{2}$.

9. Αν το πολυώνυμο: $P(x) = x^2 + (\alpha - 1)x + 2\alpha$ έχει ρίζα το -1 αποδείξτε ότι το ίδιο ισχύει και για το: $K(x) = x^3 + 4x^2 + (\alpha^2 - 1)x$.

10. Να βρεθεί πολυώνυμο $P(x)$ για το οποίο να ισχύει:

$(x^2 + 1) \cdot P(x) = 3x^5 + 2x^4 + x^3 - x^2 - 2x - 3$.

11. Δίνεται το πολυώνυμο: $P(x) = x^2 + 2x + 5$. Να προσδιοριστεί ο πραγματικός αριθμός α αν ισχύει: $P(\alpha - 1) = 13$.

12. Αν η διαφορά δύο πολυωνύμων βαθμού ν είναι το μηδενικό πολυώνυμο, δείξτε ότι τα πολυώνυμα αυτά είναι ίσα.

13. Να βρεθούν τα πολυώνυμα $f(x)$, $g(x)$ αν:

α. $f(x + 1) = x^2 - 2x + 3$

β. $g(3x + 1) = 9x^2 - 6x + 1$

14. Να βρεθεί ο βαθμός του πολυωνύμου:
$P(x) = (\alpha^3 - 3\alpha^2 + 2\alpha) \cdot x^3 + (\alpha^2 - \alpha) \cdot x + 1 - \alpha$, όπου $\alpha \in$.

15. Αν ρ είναι ρίζα του $P(2x - 1)$ δείξτε ότι ο $\rho - 1$ είναι ρίζα του πολυωνύμου $P(2x + 1)$.

16. Δίνεται πολυώνυμο $P(x)$ που ικανοποιεί τη συνθήκη:

$$P(x^2 + 1) = [P(x)]^2 + 1 .$$

Αν $P(0) = 1$ και $P(2) = 2$, να βρείτε τα: $P(1)$, $P(5)$ και $P(26)$. Τι παρατηρείτε;

17. Να βρείτε το πολυώνυμο $P(x)$ για το οποίο ισχύει η σχέση:

$$(x - 3) \cdot P(x) = x^3 - 3x^2 - 4x + 12 , \quad \text{για κάθε } x \in \; .$$

Επιμέλεια αρχείου: **Ηλίας Ράιδος** Καθηγητής Μαθηματικών. E-mails:**raidosi@yahoo.gr**
http://blogs.sch.gr/iraidos/ **iraidos@gmail.com**